

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Маруся Василева Станчева – Линкова,
Стопанска академия „Д. А. Ценов“ Свищов, факултет „Производствен и търговски
бизнес“, катедра „Аграрна икономика“, научна специалност „Икономика и управление
(Аграрна икономика)“

Относно: конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“ в област
на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.8. Икономика за нуждите на катедра
„Аграрна икономика“

1. Представяне на кандидата за участие в конкурса, научната специалност и катедрата, за нуждите на която се обявява конкурса.

В конкурса за заемане на академичната длъжност „професор“ в област на висше
образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8.
Икономика за нуждите на катедра „Аграрна икономика“, обявен в ДВ бр. 21/07.03.2023
г. участва един кандидат – доц. д-р Марина Ангелова Николова.

2. Основание за написване на становище.

Становището е написано въз основа на Решение на катедра „Аграрна
икономика“ (Протокол № 8/13.01.2023 г.), Решение на ФС на ФПТБ (Протокол
8/26.04.2023), Заповед на Ректора №363/02.05.2023 за определяне състава на научното
жури и Решение на проведеното на 15.05.2023 първо заседание на научното жури,
както и на чл. 134 и 135 от Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д.
А. Ценов“. Спазени са всички изисквания съгласно Закона за развитие на академичния
състав в Република България, Правилника за неговото приложение и Правилника за
развитие на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов. Приложени са всички
документи и публикации, доказващи наличието на съответствие с нормативните
изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“.

3. Персонална характеристика на кандидата.

Кандидатката Марина Ангелова Николова е родена през 1964 г. в гр. Лом,
където през 1981 г. завършва Политехническа гимназия „Найден Геров“. През 1985 –
1987 г. работи като личен състав в АПК „Замфир Хаджийски“, гр. Лом. През 1983 –
1988 г. се обучава във ВСИ "Васил Коларов"- гр. Пловдив и получава специалност
„полеводство“, квалификация „Инженер – агроном“ и три години (1987 –1990 г.)
работи като „Агроном растителна защита“ в Комплексна бригада „Г.Димитров“ - гр.
Лом.

От 1990 г. до 2006 г. започва период на усилена научно-изследователска работа
към Национален център за аграрни науки, РЦНПО – Враца, Селскостопанска академия
– София и от 1990 г. е член на Съюза на учените в България В периода 1990-1995 г.
израства като научен сътрудник (1990 - III, 1992 – II и 1995 – I степен) и се обучава в
Института за повишаване квалификацията на кадрите към Селскостопанска академия,
София: 1992 г. – шестмесечен курс по английски език; 1998 г. – 15-дневен курс за

оценител на земеделски земи и подобренията върху тях. През 1998 г. придобива лиценз за оценител на земеделски земи № 1953 от Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа за периода 1998-2003 г., а през 2004 г. получава удостоверение от МЗХГ за включване в списъка с вещи лица по Закона за собствеността и ползването на земеделски земи. От 1992 г. досега Марина Николова придобива 25 сертификата от обучения за повишаване на професионална квалификация: 2010 г. обучение за възобновяеми енергийни източници в „ГУСВ-Център за професионално обучение“ ООД – София; 2014 г. – Сертификат за водене на курсове по мярка 214 от ПРСР 2007-2014 г.; 2018 г. – придобити компетенции „Трансфер на технологии и закрила и управление на интелектуалната собственост“ по проект BG05M2OP001-2.009-0026-C01; 2023 г. – участие в еднодневно обучение на StrikePlagiarism.com за борба с плагиатството във висшите учебни заведения и др. През 2000 г. придобива образователна и научна степен „Доктор“, научна специалност „Общо земеделие“ (№ 26533/21.02.2000 г.). В периода 2001 до 2004 г. се обучава в СА „Д. А. Ценов“-Свищов в специалност „Стопански и финансов контрол“ и през 2005 г. придобива професионална квалификация „магистър по икономика“. През същата година получава диплома за Старши научен сътрудник Втора степен по научна специалност 04.01.01 "Общо земеделие" (№ 23055/20.06.2005 г.), а през следващата 2006 г. – по научна специалност 04.01.14 "Растениевъдство" (№ 23825/31.07.2006 г.).

Периодът от 2006 г. до момента е свързан с усилена научно-преподавателска работа в СА „Д. А. Ценов“-Свищов, където освен длъжността Доцент към катедра "Аграрна икономика“, кандидатката заема редица административни и ръководни длъжности: от 2016 г. до момента е Ръководител на катедра „Аграрна икономика“ и на магистърска програма „Агробизнес“, член на Факултетския съвет; заместник ръководител на катедра „Аграрна икономика“ (2007 – 2010 г.); Председател на Общото събрание на Факултет „Производствен и търговски бизнес“ (2016 - 2020 г.); заместник председател на Общото събрание на Факултет „Производствен и търговски бизнес“ (2007 – 2010 г.); Секретар на Факултетската атестационна комисия (2010 – 2016 г.); Еразъм-координатор (2007 – 2016 г.); член на редколегии – Годишен алманах "Научни изследвания на докторанти" и Eastern Academic Journal (от 2015 г. досега).

Може да се обобщи, че кандидатът в конкурса за академичната длъжност "професор" за нуждите на катедра „Аграрна икономика“ е високо квалифициран, с богат научно изследователски и преподавателски опит по проблемите на управлението и развитието на селското стопанство.

4. Обща (количествена и качествена) оценка на учебно-преподавателската работа (на база на представените документи).

Кандидатката отговаря на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ в научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“ (група Е) и на допълнителните изисквания, определени в Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“. Академичният стаж на доц. д-р Марина Николова като „доцент“ в СА „Д. А. Ценов“ е 16 години (6 месеца и 3 дни към 05.04.2023 г.) като през последните пет години академичната ѝ заетост възлиза на 2 480 часа със средно годишно преизпълнение на норматива 139,5 %. Кандидатката води лекции и упражнения по 11 специализиращи учебни дисциплини пред студенти в ОКС Бакалавър от специалност „Аграрна икономика“ (Икономика на аграрното

предприятие, Основи на растениевъдството и животновъдството, Аграрна екология, Селски и аграрен туризъм, Развитие на селските райони, Аграрно предприемачество, Екологично и устойчиво развитие на агрофирмата, Аграрен мениджмънт, Малък и семеен агробизнес, Нетрадиционни селскостопански производства, Регламенти и стандартизация на аграрното производство), 4 – пред студенти от други специалности (Въведение в агробизнеса, Екологично устойчиво развитие на бизнеса, Екологичен туризъм, Предприемачество по икономически сектори) и 6 – в МП „Агробизнес (Алтернативни източници на доходи в селските райони, Диверсификацията - инструмент за минимизиране на риска в агробизнеса, Локализация на алтернативния туризъм, Организация и управление на защитени природни ресурси, Дигитализация на агробизнеса, Магистърски семинар по Агробизнес). Участва в разработването на 13 академични учебници (4 самостоятелни и 9 в съавторство) и 28 лекционни курсове, в т.ч.:

- в ОКС „Бакалавър“: 15 бр., от които 4 и на английски език;

- в ОКС „Магистър“: 6 бр.;

- в ЦСФО: 4 бр. (Устойчиво развитие и екопредприемачество, Бизнес идеи и бизнес модели в екопредприемачеството, Организация и производство на биопродукти, Управление на биологични стопанства);

- в ЦПО: 3 бр. (Организация и управление на ферма за аквакултури, Организация и технология на селския туризъм, Организация и управление на горско стопанство).

Доц. д-р Марина Николова надвишава изискванията на чл. 129, ал. 2, параграф 6.1. и 6.2. от Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“, според които кандидатът за академична длъжност „професор“ следва да има: издадени най-малко 2 самостоятелни или участие в не по-малко от 4 академични учебника като съавтор и разработени лекционни курсове по не по-малко от 4 учебни дисциплини за обучение на студенти в ОКС „бакалавър“ или по не по-малко от 2 учебни дисциплини в ОКС „магистър“, или по 1 учебни дисциплини в ОНС „доктор“. В периода 2012 – 2021 г. са разработени:

4 самостоятелни академични учебника – Основи на растениевъдството, Екологично устойчиво развитие на агрофирмата, Аграрен туризъм и Аграрна екология.

9 академични учебника в съавторство – Въведение в агробизнеса, Икономика на аграрното предприятие, Аграрен мениджмънт, Малък и семеен агробизнес, Развитие на селските райони, Аграрно предприемачество, Екологичен туризъм, Организация и управление на защитени природни ресурси, Дигитализация в агробизнеса.

5 самостоятелни лекционни курсове за обучение на студенти в ОКС „Бакалавър“ – Основи на растениевъдството, Аграрна екология, Аграрен туризъм, Екологично и устойчиво развитие на агрофирмата, Нетрадиционни селскостопански производства.

10 лекционни курсове в съавторство за обучение на студенти в ОКС „Бакалавър“

6 лекционни курса в съавторство за обучение в МП „Агробизнес“.

Кандидатката надвишава минималните изисквания и на чл. 129, ал.2, параграф 5 и 6 от Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов за ръководство на не по-малко от 4 успешно защитили докторанти и ръководител на най-малко 2 научноизследователски, образователни, научноприложни проекти,

финансирани от фонд „Научни изследвания“ на Академията или на 1 национален, или на 1 международен проект. Доц. д-р Марина Николова е научен ръководител на 7 успешно защитили докторанти (4 на самостоятелна форма на обучение, 2 задочна, 1 редовна) и 2-ма докторанти, обучаващи се в редовна форма по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)“. Активно участва в научноизследователски, образователни и/или научно-приложни проекти (21 бр., съгласно справки 14 и 15), в т.ч. ръководство на: 8 научноизследователски проекти към ИНИ на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и 1 научноизследователски проект КП-06-Н55/1 от 15.11.2021 г., финансиран от Фонд научни изследвания. Член на проектния екип е в два от научноизследователските проекти на Института по планинско животновъдство и земеделие – гр. Троян и в проект по Програма за изследване и анализ на данни за селското стопанство в региона на АЕЦ „Белене“. В периода 2013-2022 г. участва в 3 национални проекти и програми:

2013-2014 г. – Проект BG051PO001-3.3.07-0002 „Студентски практики“, съфинансиран от ЕСФ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси 2007-2013 година“.

2013 -2014 г. - Проект BG051PO001-3.1.07-0019 „Нови знания и умения за успешна професионална реализация на студентите от СА „Д. А. Ценов“ Свищов“ Схема BG051PO001-3.1.07 „Актуализиране на учебните програми във висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2007-2013.

2022 г. - Проект BG05M2OP001-2.016-0004-C01 „Икономическото образование в България 2030“, финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

В заключение може да се обобщи, че доц. д-р Марина Николова значително превишава минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и е в пълно съответствие с изискванията на чл. 129, ал. 2, параграф 5 и 6 от Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“, което е предпоставка за висока количествена и качествена оценка на учебно-преподавателската ѝ работа.

5. Обща (количествена и качествена) оценка на научните изследвания и изследователската дейност (на база на представените документи).

Кандидатката отговаря на минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ за заемане на академичната длъжност „професор“ в научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“ и на допълнителните изисквания, определени в Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“:

	Показател	Минимални точки	Постигнати точки
А	1. Дисертационен труд за присъждане на ОНС "доктор"	50	50
В	3. Хабилизационен труд - монография	100	100
Г 4-10	6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани		62,5
	7. Статии и доклади, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране		235
	9. Студии, публикувани в нереперирани списания с научно рецензиране		37,5
	10. Публикувана глава от колективна монография		20

	Общо точки по показател Г:		355
Д 11-13	11. Цитирания или рецензии в научни издания, реферирани и индексирани	100	105
	12. Цитирания в монографии и колективни томове с научно рецензиране		150
	Общо точки по показател Д:		255
Е от 14	15. Ръководство на успешно защитил докторант	100	220
	18. Ръководство на национален научен или образователен проект		30
	20. Публикуван университетски учебник		259
	Общо точки по показател Е:		509
	Общо показатели А + В + Г + Д + Е:	550	1269

- дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ на тема „Проучване върху някои елементи от агротехниката на хибридите слънчоглед „Албена“ и „Супер старт“ при условията на карбонатен чернозем в Северозападна България“, защитен през 1999 г.;
- хабилитационен труд – монография на тема „Биологичното земеделие – състояние и потенциал за развитие. Библиотека „Образование и наука“, бр. 31/2013 г., АИ „Ценов“ Свищов;
- глава от колективна монография “Оползотворяване на растителна биомаса чрез производство на топло- и електроенергия (оценка на потенциала и ефективността). Библиотека „Образование и наука“, бр. 12, стр. 153. АИ „Ценов“ Свищов”;
- статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация – 5 бр.;
- статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 26 бр. (21 самостоятелни и 5 в съавторство);
- студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 5 бр. (1 самостоятелна и 4 в съавторство);
- публикувани глави в колективни монографии – 1 бр., „Оползотворяване на растителна биомаса чрез производство на топло- и електроенергия (оценка на потенциала и ефективността)“, Библиотека „Образование и наука“, АИ „Ценов“ Свищов, бр. 12/2012 г.;
- декларация за това, че няма доказано, по законоустановения ред, плагиатство в научните трудове.

Научно изследователската дейност на кандидатката започва през 1990 г. в Националния център за аграрни науки, РЦНПО – Враца, Селскостопанска академия – София и досега има над 150 научни публикации (монографии, студии, статии, доклади, учебници и учебни пособия). Коректно са посочени справки с включените публикации за ОНС Доктор, Старши научен сътрудник Втора степен по научна специалност "Общо земеделие", Доцент по "Растениевъдство" (№ 6, 7 и 8 от описа на документите), Доцент в професионално направление 3.8. Икономика включените при регистрацията в НАЦИД (№ 3), както и тези по настоящия конкурс (№ 11). Представена е декларация, че в разработките на доц. д-р Марина Николова няма доказано по законоустановения ред плагиатство, с което са изпълнени изискванията на чл. 29, ал. 1, параграф 6 от

ЗРАСРБ, чл. 60, ал. 1, параграф 6 от ППЗРАСРБ и чл. 129, ал. 2, параграф 2 от Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“.

Доц. д-р Марина Николова членува в редакционни колегии на научни издания от страната и чужбина и активно участва в съсловни професионални организации: регистриран COST Expert в European Cooperation in Science and Technology; зам. главен редактор на Годишен Алманах „Научни изследвания на докторанти“ към СА „Д. А. Ценов“; член на редколегия на Eastern Academy Journal, Environmental Science and Pollution Research (индексирано в Скопус научно списание от 02.09.2016 г.) и International Journal of Business and Economics Research (IJBER, индексирано от 13.12.2021 г.); ORCID iD; ResearchGate, научна мрежа „Екопредприемачество“, Сдружение „Национална асоциация по прогнозиране и планиране“ и др. (справка 20.2. от описа на документите). Изготвила е 82 рецензии на научни студии и статии, в т.ч. 1 като член на редакционния съвет на Environmental Science and Pollution Research), 6 рецензии на научно изследователски проекти като член на АЕК (Академична експертна комисия към ИНИ на СА „Д. А. Ценов“ Свищов) и др. (справка 20.4.).

Важен критерий при оценката на научните изследвания и изследователската дейност на кандидатката е експертната и консултантската ѝ дейност (справка 20.3.) и участията ѝ в научно изследователски проекти (справка 15).

В периода 2011 – 2015 г. доц. д-р Марина Николова осъществява консултантска дейност на земеделски производители по Закона за собствеността и ползването на земеделски земи като оценител и вещо лице. Участва като експерт и консултант в 7 проекта: 2 към Института по планинско животновъдство и земеделие – Троян, 1 – по Програма за изследване и анализ на данни за селското стопанство в региона на АЕЦ “Белене“ и 3 проекта, реализирани от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов“ (Студентски практики, Нови знания и умения за успешна реализация на студентите от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, Икономическото образование в България 2030. Научноизследователските проекти с нейно участие са 21 бр. (съгласно справки 14 и 15), в т.ч. ръководство на: 8 научноизследователски проекти към ИНИ на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов и 1 научноизследователски проект КП-06-Н55/1 от 15.11.2021 г., финансиран от Фонд научни изследвания.

Може да се обобщи, че доц. д-р Марина Николова надвишава изискуемите минимални национални изисквания за заемане на академичната длъжност „професор“ по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ в научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“ по показатели Г, Д и Е, което е основание за положителна количествена и качествена оценка на научните изследвания и изследователската дейност на кандидатката. Научната продукция е напълно достатъчна по обем и релевантна по съдържание на обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“.

6. Характеризиране на научните приноси

В конкурса за заемане на академична длъжност „професор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика за нуждите на катедра „Аграрна икономика“ кандидатката е представила 38 научни труда:

- 1 хабилитационен труд – монография;
- 1 глава в колективна монография;

5 статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация;

5 студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томовете;

26 статии и доклади в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томовете.

Двете монографии поставят акцент на изследванията върху *оценката на потенциала и ефективността*, през 2012 г. при оползотворяването на растителната биомаса от земеделски култури и 2013 г. при развитие на биологично земеделие в страната. В разработената от доц. д-р Марина Николова глава на колективната монография (резултат от реализиран тригодишен научно изследователски проект към ИНИ, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов, 2009-2011 г.) е оценен наличния и прогнозния потенциал на биомаса и е определен теоретичния и реалистичния капацитет от биомасата на житните култури в региона на Община Свищов. Като хабилитационен труд е представена монография на тема „*Биологичното земеделие – състояние и потенциал за развитие*“, в който задълбочено са изследвани възможностите и проблемите за развитие оформящия се сектор на биологичното производство в България още през първия референтен период от членството в ЕС. На основата на анализ на правната рамка за осъществяване на биологично производство в ЕС и оценка на статистическа и емпирична информация за регистрираните биооператори се очертава потенциала за развитие на биологичното земеделие в страната. Авторката компенсира ограничената общо достъпна и синтезирана информация за биопроизводството чрез самостоятелно проучване и посещения на място в биологични стопанства от различни региони. На база на полево анкетно проучване са систематизирани проблемите за заемане на оформящата се пазарна ниша за биологично земеделие като са изведени препоръки за тяхното преодоляване. От позиция на времето, авторът може да се поздравя, че още преди 10 години повдига актуалната днес тема за дългосрочната устойчивост на биологичните стопанства като съвкупност от икономически, социални и екологични измерения.

От представените за рецензиране 5 публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни 2 са в Scopus и 3 в Web of Science с фокус изследване *диверсификацията на риска в аграрния сектор* и взаимната обвързаност в развитието на отделните стопански сектори, въздействащи върху *устойчиво развитие на селските райони* в България. По този показател е налице преизпълнение на изискването на чл. 129, ал.2, параграф 7 от ПРАССА за най-малко 2 публикации в реферирани издания в Scopus и/или Web of Science.

В конкурса са включени 4 студии в съавторство, които отразяват резултатите от работата по научно изследователски проекти към ИНИ, СА „Д. А. Ценов“ – Свищов под научното ръководство на доц. д-р Марина Николова, както и 1 самостоятелна публикация в нереферирани списания с научно рецензиране или в редактирани колективни томовете. Те разширяват обхвата на научните дирения и добавят изследвания върху: особеностите на пазара на биопродукти, интегрираното производство и устойчивото развитие на агробизнеса, агротуристически продукт и развитие на селски туризъм.

В представените 26 статии и доклади и 5 студии, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране и в редактирани колективни томовете авторката

доразвива изследванията си, насочени към: устойчиви модели за селскостопанско производство (12 публикации); външни и вътрешни въздействия върху развитието на аграрния сектор (10 публикации); координация между заинтересованите страни в и извън агробизнеса (4 публикации).

Изследователският интерес на доц. д-р Марина Николова в представените за рецензиране 38 научни труда е насочен в няколко основни направления:

- устойчиво развитие и управление на аграрния бизнес и селските райони;
- биологично земеделие и устойчиви модели за селскостопанско производство;
- външни и вътрешни въздействия върху развитието на аграрния сектор и координацията между заинтересованите страни в и извън агробизнеса;
- диверсификация в и извън аграрния сектор и развитие на селски, аграрен и екотуристически бизнес.

Научните приноси на доц. д-р Марина Николова в представените за рецензиране 38 научни публикации и 13 академични учебници могат да бъдат систематизирани в няколко групи:

1) Нови знания:

1. Предлагане на методика за оценка на потенциала на биомаса и определяне на теоретичния и реалистичния капацитет от биомасата на житните култури. [2]

2. Анализирани и оценка на потенциала за развитие на биологично производство в България по региони, още преди създаването на официален регистър за биологичните оператори. [1, 5, 9, 12, 15, 32, 34, 35, 37, 38 и др.]

3. Предлагане на устойчив модел „биологично земеделие“ и аргументиране мултиплициращия ефект за селската територия от взаимовръзката „биологично стопанство“ – „алтернативни видове туризъм“. [19, 20, 21, 22, 30, 35, 38]

4. Идентифициране теоретико-методологическите основи при управлението на устойчивото развитие на селските територии в Р България като акцента се поставя върху функционалното използване на цялата територия, значителна част от която е селската територия. [18, 19, 20, 21]

2) Обогатяване на съществуващите знания:

1. Обогатяване на теоретичните и практико-приложните аспекти в развитието на агробизнеса и екологичната политика в България. [6, 7, 10, 11, 13, 16, 18, 20, 21, 23, 26, 27, 28, 30, 33, 36]

2. Допълнени са знания за иновативни практики в селското стопанство и възможностите за смекчаване последствията от климатичните промени. [7, 10, 30, 32, 33, 36, 37]

3. Сравнителен анализ на биологична и конвенционална земеделска система и систематизиране на основните причини за липса на интерес в първите години от развитието на биологичното производство в България. [1, 34, 35]

4. Критичен анализ на състоянието и перспективите за развитие на селски и аграрен и екологичен туризъм в България като са систематизирани стъпките за изграждане на комплексен и печеливш туристически продукт и ролята на партньорските взаимоотношения между местна власт, неправителствени организации, туристически фирми и доставчици. [3, 4, 18, 19, 21, 25]

2) Научно-приложни приноси:

1. Подбор на ефективни методи за оценка на наличния и прогнозния потенциал на биомаса и оползотворяване на растителната биомаса за добиване на биоенергия. [2]

2. Аргументиране на идеята, че прилагането на различни форми за диверсификация е предпоставка за намаляване на риска и осигуряване на устойчиво развитие в селското стопанство и селските райони. [6, 11, 16, 20, 21, 23, 26, 27, 33, 36];

3. Препоръки за разрешаване проблемите при използването и собствеността върху земеделските земи в Република България. [17, 29, 31]

4. Аргументиране на биологичното производство като приоритетен модел за устойчиво развитие на българското земеделие и препоръки за прилагане на интегрираното земеделие в по-малките стопанства за производство на плодове и зеленчуци. [7, 22, 35, 37, 38]

5. Препоръки за нова типология за регионите (NUTS-3) в България от гледна точка развитието на селското стопанство и степента на използване на земеделската площ. [20]

6. Препоръки за подобряване координацията между местните органи на власт, бизнеса и научно-образователните институции и преодоляване административно-правните ограничения при организацията на фермерските пазари в България. [11, 14, 26, 28]

7. Препоръки за подобряване мерките на веригата за доставки на биологични продукти в България и разширяване на интеграционните процеси в сектора в териториален/регионален обхват. [5, 6, 15]

8. Методически и дидактически предложения в областта на дистанционното обучение във висшето образование и електронното учебно съдържание. [3, 4, 8, 20, 24, 26 и академични учебници 39-51]

Посочените от доц. д-р Марина Николова в Справката за научни и научно-приложни приноси в представените за рецензиране публикации, съгласно изискванията на чл. 60, ал. 3 от ППЗРАСРБ и чл. 131 от Правилника за развитието на академичния състав в СА „Д. А. Ценов“, кореспондират със съдържачи се постижения в представените за рецензиране публикации.

7. Академична известност – цитиране на кандидата в публикации на други научни работници.

Кандидатката отговаря на минималните национални изисквания за минимум 100 точки по показателите от група Д по чл. 26, ал. 2 и 3 от ЗРАСРБ и Приложение 1 от ППЗРАСРБ за заемане академична длъжност „Професор“ в научна област 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“.

Съгласно справка от библиотека „Академик Никола Михов“ на СА „Д. А. Ценов“ - Свищов към 02.05.2023 г. доц. д-р Марина Николова събира 255 точки от цитирания в научни публикации:

105 точки от 7 цитирания в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация;

150 точки от 15 цитирания в колективни томове с научно рецензиране.

8. Допуснати слабости, критични бележки, препоръки.

Нямам критични бележки към научно преподавателската работа на кандидатката. Препоръчвам да фокусира усилия в научно ръководство на докторанти и млади учени и да продължи традицията за развиване и приемственост на научната школа по Икономика и управление (Аграрна икономика) в СА „Д. А. Ценов“ - Свищов.

9. Обобщена оценка – заключение и становище.

Въз основа на направените констатации за научната и преподавателската дейност на кандидатката, предлагам доц. д-р **Марина Ангелова Николова** за академичната длъжност „професор“ в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов по област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление 3.8. „Икономика“, научна специалност „Икономика и управление (Аграрна икономика)“.

Дата: 29.05.2023 г.

Подпис:

/доц. д-р Маруся Линкова/